

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів і кредиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

Стретович Олена Леонідівна

УДК 336:02

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Стретович О.Л.

Керівник роботи
Мартинюк Г. П.
к. е. н.

Житомир – 2020

Висновок кафедри фінансів і кредиту

за результатами попереднього захисту: _____

Протокол засідання кафедри № _____ від «___» _____ 2020 р.

Завідувач кафедри: к.е.н., професор _____ Дема Дмитро Іванович
(підпис)

«___» _____ 2020 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти _____ захистив (ла)
(прізвище, ім'я, по батькові)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК _____
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

АНОТАЦІЯ

Стретович О.Л. – Система оподаткування доходів фізичних осіб. Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – Поліський національний університет, 2020.

В кваліфікаційній роботі розкриті теоретичні основи податку з доходів фізичних осіб; розрахована фіскальна ефективність оподаткування доходів та запропоновано шляхи удосконалення системи оподаткування доходів фізичних осіб.

Ключові слова: оподаткування, доходи фізичних осіб, податок на доходи фізичних осіб.

SUMMARY

Stretovich O. - The system of personal income taxation. Manuscript.

Qualification work for a master's degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance". - Polissya National University, 2020.

In the qualifying work, the introduction reveals the theoretical foundations of personal income tax; calculated fiscal efficiency of the personal income taxation system; ways to improve the system of personal income taxation are proposed.

Key words: taxation, personal income, personal income tax.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКУ З ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	9
Висновки до розділу 1	14
РОЗДІЛ 2 ФІСКАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	15
Висновки до розділу 2	21
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	22
Висновки до розділу 3	26
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	30
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми та аналіз останніх досліджень. Нині, в момент підвищення фінансової нестабільності спричиненої бюджетним дефіцитом, зростанням суми державного боргу, особливої актуальності набуває питання ефективності податкової системи в напрямку підвищення фіскального потенціалу оподаткування. У зв'язку з цим важливим є дослідження формування дохідної частини бюджетів різних рівнів від надходжень окремих видів податків. Оскільки, фіскальний потенціал ПДФО, який перетворився чи не на головне джерело формування доходів бюджетів різних рівнів та обумовлює здатність цього податку забезпечувати фінансування економічно-соціального розвитку України в цілому та в розрізі її регіонів.

Важливий внесок в дослідження системи оподаткування доходів громадян зробили В. Андрущенко, С. Березовська, О. Божанова, В. Витюк, Т. Бондаренко, О. Василик, О. Данілов, І. Долженко, Л. Духновська, В. Зозуля, Ю. Іванов, А. Крисоватий, А. Литвинчук, І. Мартинець, Г. Мартинюк, Л. Петрова, А. Соколовська, Л. Стригуль, В. Узун-Куртогло Л. Фещенко. І. Шевчук та інші. Наприклад, О. Божанова та Л. Петрова [5] досліджували систему оподаткування доходів фізичних осіб з точки зору перспектив реформування; І. Мартинець [24] проведено дослідження фіскальної ефективності ПДФО в системі прямого оподаткування України; Г. Мартинюк та І. Шевчук [25] провели дослідження загальнотеоретичних основ оподаткування доходів фізичних осіб; С. Осадчук проаналізувала тенденції оподаткування доходів фізичних осіб [30]; Л. Стригуль та В. Зозуля провели дослідження сучасного стану функціонування системи оподаткування доходів фізичних осіб [40]; В. Узун-Куртогло та І. Долженко [43] розраховували показники фіскальної ефективності оподаткування доходів фізичних осіб тощо. Відзначаючи велику увагу з боку багатьох науковців до проблеми ПДФО існує необхідність проведення подальших наукових

досліджень, бо від адміністрування даного податку напряду залежить формування дохідної частини бюджетів.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є узагальнення теоретичних та практичних засад функціонування системи оподаткування різних видів доходів фізичних осіб податком на доходи та обґрунтування пропозицій щодо її удосконалення.

Для досягнення поставленої мети сформульовано наступні завдання:

- розкрити теоретичні основи системи оподаткування доходів фізичних осіб;
- проаналізувати наповнення бюджету та фіскальну ефективність податку з доходів фізичних осіб;
- здійснити прогноз дохідної частини зведеного бюджету України від податку на доходи;
- запропонувати шляхи реформування системи оподаткування доходів фізичних осіб.

Об’єкт і предмет дослідження. Об’єктом дослідження виступають елементи системи оподаткування доходів фізичних осіб. Предметом дослідження є фінансово-економічні процеси, нарахування та виплати доходів та їх оподаткування.

Методи дослідження. У процесі виконання кваліфікаційної роботи застосовувалися як загальнонаукові так і спеціальні методи наукових досліджень, а саме: метод наукової абстракції та узагальнень використано з метою розкриття сутності системи оподаткування доходів фізичних осіб; методи індукції та дедукції – для розкриття загальних основ податку з доходів фізичних осіб; методи аналізу і синтезу, методи статистики – використовувалися для оцінки роді надходжень ПДФО у формуванні бюджетів різних рівнів табличний і графічний методи – для оформлення результатів дослідження.

Інформаційна база дослідження. Податковий кодекс та інші нормативні акти з питань оподаткування доходів фізичних осіб; звітні, інформаційно-

аналітичні та офіційні статистичні дані Національного банку України, офіційні дані Державної казначейської служби, матеріали друкованих засобів масової інформації, мережі Інтернет тощо.

Елементи наукової новизни одержаних результатів. Елементи наукової новизни проведеного дослідження полягають у регламентації оподаткування доходів фізичних осіб щодо кількості особливостей, залишивши їх оптимальну чисельність з метою досягнення простоти оподаткування, що відповідатиме міжнародним стандартам.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці практичних рекомендацій оподаткування доходів фізичних осіб щодо адміністрування податку із доходів від різних джерел і залишити оптимальну кількість, з метою досягнення простоти оподаткування, що відповідає міжнародним стандартам.

Перелік публікацій автора за темою дослідження. Основні положення кваліфікаційної роботи були викладені в доповідях автора на тему:

«Фіскальна ефективність системи оподаткування доходів фізичних осіб» оприлюдненій на студентській науково-практичній конференції «Фінансове забезпечення економіки» (2 червня 2020 р., ЖНАЕУ);

- «Склад та структура надходжень до зведеного бюджету від податку і збору на доходи фізичних осіб» оприлюдненій на студентській науково-практичній конференції «Студентські наукові читання: 2020» (20 листопада 2020р., Поліський університет);

- «Прогнозування ПДФО в податкових доходах зведеного бюджету України» оприлюдненій на IV Всеукраїнській студентській науково практичній інтернет-конференції «Перспективи розвитку управлінських систем в соціальній та економічній сферах України: теорія та практика» (24 листопада 2020 р., Київ).

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Основний текст роботи викладено на 26 сторінках комп'ютерного тексту. Ілюстративний матеріал

представлено у вигляді 6 таблиць та 7 рисунків. Структурно робота включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел (46 найменувань).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКУ З ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Податок на доходи фізичних осіб, так як і інші податки з'явився з розвитком державності. Податком обкладалося місцеве населення, що дало змогу збільшувати державні витрати. Етапи становлення оподаткування доходів фізичних осіб в Україні показані на рис. 1.1.

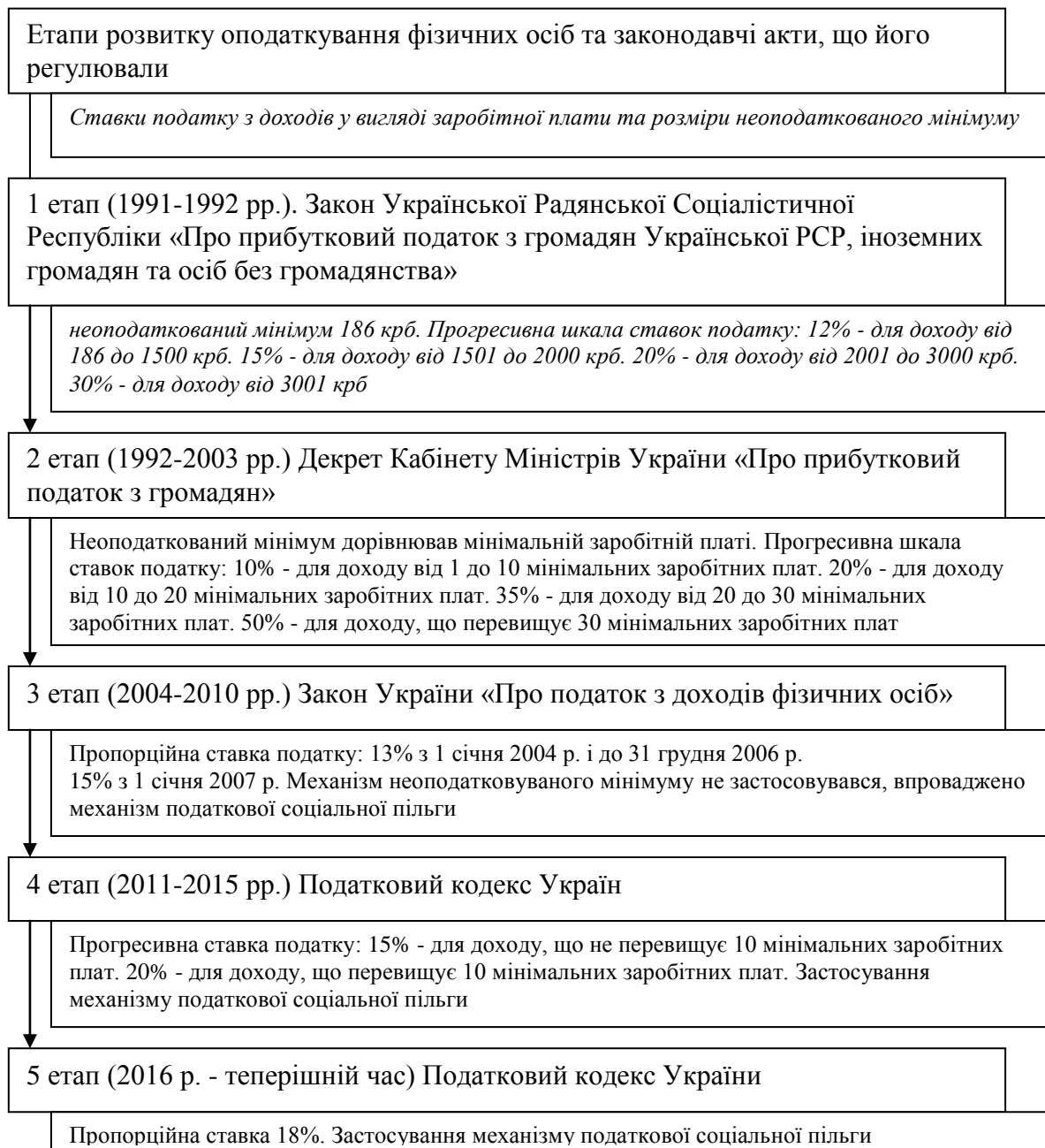

Рис. 1.1. Етапи становлення оподаткування доходів фізичних осіб в Україні

Джерело: побудовано за даними [18].

О.В. Божанова та Л.В. Петрова вважають, що «податок на доходи фізичних осіб є одним із бюджетоформуючих в податковій системі України і перерозподіляє фінансові ресурси між населенням та державою» [5, с.66].

Л.Б. Баранник та Я.А. Соломка податок на доходи фізичних осіб визначають «як загальнодержавний податок, об'єктом оподаткування якого є різні джерела доходів фізичних осіб отриманих в Україні» [2, с. 114]. Вони також зазначають що «даний податок є обов'язковим, безумовним платежем до Державного та Місцевого бюджетів України, що формує значну частину цих бюджетів» [2, с. 114].

Разом з тим, цікавим для розгляду вважаємо, трактування сутності податку з доходів фізичних осіб з позиції триєдиного підходу, запропоноване Г.П. Мартинюк, що характеризує його як явище, процес та систему (рис. 1.2) [26, с.397].

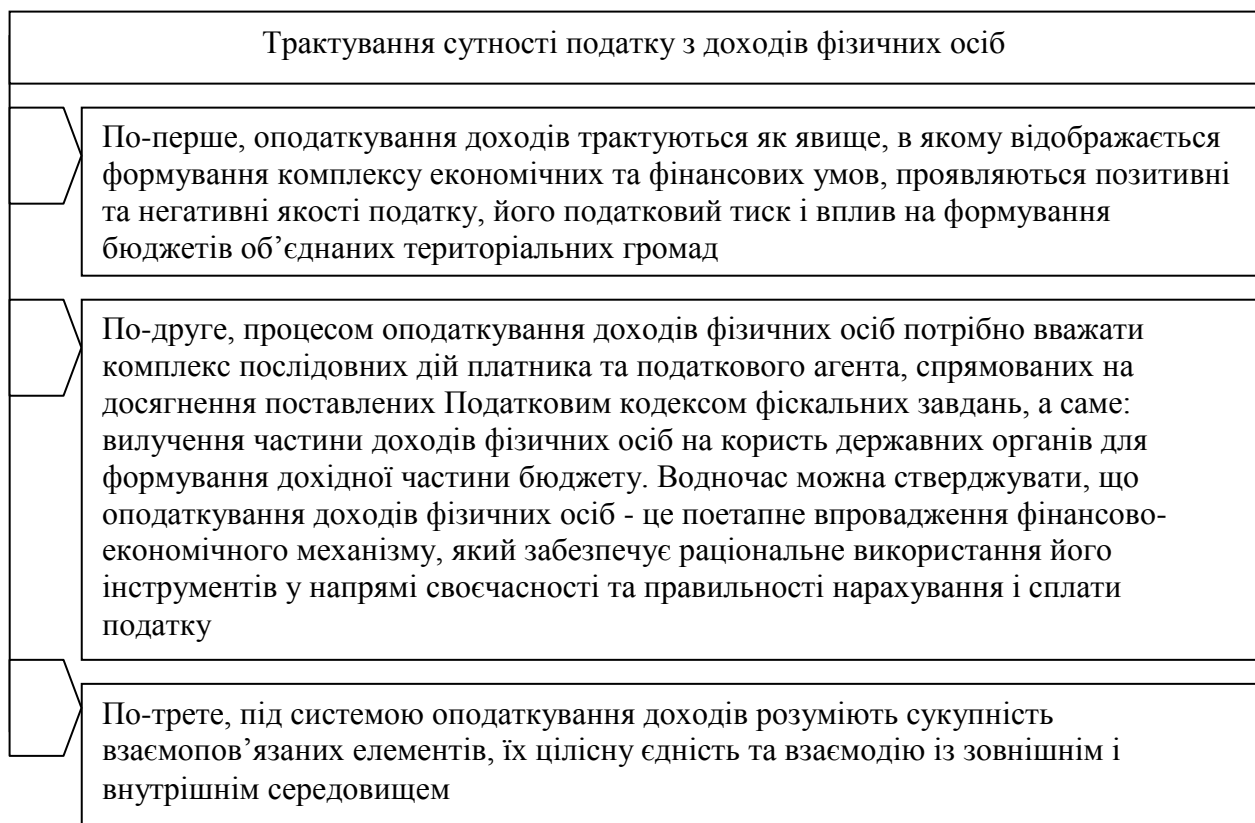

Рис. 1.2. Трактування сутності податку з доходів фізичних осіб з позиції триєдиного підходу

Джерело: побудовано за даними [26, с. 397].

Отже, система оподаткування доходів фізичних осіб – це взаємопов’язана сукупність дій та методів оподаткування доходів резидентів та нерезидентів, за безпосередньої участі податкового агента із застосуванням податкових фіскальних інструментів, під впливом зовнішніх чинників [26, с. 397].

Н. І. Власюк та І. Р. Чуй вважають, що оцінюючи сутність і значення системи оподаткування доходів фізичних осіб для вітчизняної економіки в її нинішньому стані при обліку об’єктивних внутрішніх умов генезису і зовнішніх чинників, особливо зовнішньополітичних, слід зазначити, що в Україні в даний час вельми істотне значення має питання про диференціюванні доходів громадян, виходячи з даного положення є необхідність переорієнтувати підхід до розгляду ПДФО виключно з боку фінансів, а й розглядати його як вид соціального регулятора, як систему стримувань і протигаг в системі прибутковості населення країни [10, с.140].

Т. Е. Городецька, В. О. Корнівська, Г. Р. Миколаєнко переконані, що «функціонування механізму ПДФО призначене для здійснення процедури вилучення певної частини доходу громадян для того, щоб раціонально перерозподілити їх для пропорційності існування громадян, які відчують гостру потребу в матеріальній підтримці»[12, с.44]. Колектив авторів стверджує що оподаткування проводиться «не з метою дискримінації, а для підтримки стабільності і порядку в суспільстві, для збереження цілісності соціального порядку і нівелювання соціальної нерівності в частині отриманих доходів» [12, с.44].

Оскільки, прибутковий податок доходів громадян (попередня назва податку), належить до числа загальнодержавних податків тому механізм оподаткування регулюється відповідними статтями розділу IV Податкового кодексу України [32]. Податок та збір на доходи фізичних осіб включає різні види оподаткування доходів фізичних осіб, що показано на рис. 1.3.

Основні ставки й суми ПДФО, військового збору у розрахунку на календарний місяць, а також граничні строки їх сплати за 2019 рік показані в додатку А.

Податок на доходи фізичних	
	ПДФО з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями та особами рядового і начальницького складу, що сплачується ПА (податковими агентами)
	ПДФО, що сплачується роботодавцями, із доходів від заробітної плати найманого працівника та доходів відмінних від неї
	ПДФО, що сплачується із компенсаційних доходів
	ПДФО, що сплачується із одноразових доходів фізичними особами за результатами річного декларування
	інші види ПДФО, військовий збір

**Рис. 1.3. Ключові різновидності доходів платників
та податків на доходи фізичних осіб**

Джерело: побудовано за даними [31].

Досліджуючи різноманіття доходів фізичних осіб що врегульовані законодавством, а від так і видів податку на доходи що стягується із біля вісьмидесяти видів доходів можна стверджувати про значущість даного податку для наповнення бюджетів об'єднаних територіальних громад.

Оскільки, податок на доходи фізичних осіб є невід'ємною частиною бюджету місцевої громади то його значущість можна розмежувати на п'ять частин. Важливість ПДФО обумовлено ознаками, що відображені на рис. 1.4.

Важливість системи оподаткування фізичних осіб	
1	по-перше: справляння ПДФО зачіпає інтереси включно всіх верств економічно активного населення України
2	по-друге: ПДФО є основним податком, процес адміністрування якого дозволяє в найвищому ступені реалізувати головні принципи оподаткування, а саме: рівномірність і справедливість
3	по-третє: ПДФО дає можливість змінювати розмір кінцевих доходів населення уникаючи зміни відповідності між фактичними результатами праці та її оплатою
4	по-четверте: ПДФО впливає на формування структури кінцевих доходів населення, яка впливає на структуру потреб населення
5	по-п'яте: ПДФО відкриває можливість оподатковувати доходи отримані з різних джерел

Рис. 1.4. Значущість податку на доходи фізичних осіб.

Джерело: побудовано за даними [11, с. 71].

Відтак, податок на доходи фізичних осіб став соціальним регулятором, оскільки кожен член суспільства приймає безпосередню участь сплаті визначеного податку та у формуванні дохідної частини місцевих бюджетів, а відтак, і у розвитку територіальних громад.

Основним недоліком сучасної системи оподаткування доходів фізичних осіб є найбільша у світі кількість податків із доходів фізичних осіб, що ускладнює прозорість податків та їх нарахування як платниками податків, так і податковими агентами. Тому виникає нагальна потреба переглянути систему оподаткування доходів фізичних осіб щодо кількості податків і залишити оптимальну кількість податків, щоб досягти простоти оподаткування, що відповідає міжнародним стандартам. Аналіз та оцінка складу та структури надходжень до зведеного бюджету від податку і збору на доходи фізичних осіб дозволить встановити суттєвість надходжень від окремих платників податку.

Висновки до розділу 1

1. Вважаємо, що податку на доходи фізичних осіб притаманний яскраво виражений соціальний характер, оскільки він володіє істотним впливом на рівень і обсяги реального доходу громадян України. Перевагою і особливістю ПДФО є умова, що його платники сплачують до місцевого бюджету. Розглянутий вид податку є важелем в економічній системі управління загальнодержавного масштабу за допомогою якого держава має можливість ефективно вирішити проблеми як фіскального характеру, так і проблеми регулятивної спрямованості.

2. Доведено, що основним недоліком сучасної системи оподаткування доходів фізичних осіб є численна кількість особливостей оподаткування доходів, що ускладнює прозорість як для платників податків, так і для податкових агентів.

3. Пропонуємо переглянути систему оподаткування доходів фізичних осіб щодо кількості особливостей залишивши їх оптимальну кількість з метою досягнення про стоти оподаткування, що відповідає міжнародним стандартам.

РОЗДІЛ 2

ФІСКАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Суттєвою складовою податкової системи України вважають регулювання ефективних зв'язків між оподаткуванням та формуванням дохідної частини бюджетів. Оскільки надходження від податку, є важливою складовою у формуванні доходів зведеного бюджету, то фіскальне значення податків полягає саме у їх сплаті, а від так і формуванні доходів бюджету. ПДФО є одним з головних в структурі податкових надходжень в Україні (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Динаміка та фіскальна ефективність ПДФО у зведеному бюджеті України за 2015-2019 роки

Показники	Роки					2019 р. - +, - до 2015 р.
	2015	2016	2017	2018	2019	
Доходи зведеного бюджету (без урахування міжбюджетних трансфертів), млн грн	652031,0	782859,5	1016969,5	1184290,8	1289779,8	637748,8
Податкові надходження до зведеного бюджету, млн грн	507635,9	650781,7	828158,8	986348,5	1070321,8	562685,9
ПДФО, млн грн	99983,2	138781,8	185686,1	229900,6	275458,4	175475,2
абсолютне відхилення до попереднього року, млн грн.	24780,3	38798,6	46904,3	44214,5	45557,8	20777,5
темпи приросту до попереднього року, %	33,0	38,8	33,8	23,8	19,8	-13,1
ПДФО у доходах зведеного бюджету, %	15,3	17,7	18,3	19,4	21,4	6,1
ПДФО у податкових надходженнях зведеного бюджету, %	19,7	21,3	22,4	23,3	25,7	6,0

Джерело: Розраховано за даними Державної казначейської служби [31].

Надходження ПДФО до зведеного бюджету за результатами 2019 року становили 229900,6 млн грн, що на 45557,8 млн грн, або в 19,8% більше, ніж у попередньому році та на 175475,2 млн грн чи в 2,8 рази більше чим в 2015 році. За період 2015-2019 років зросла питома вага ПДФО у формуванні податкових надходжень до зведеного бюджету, якщо в 2015 році цей податок формував 19,7% всіх податкових надходжень (або 15,3% всіх доходів зведеного), то в 2019 році цей показник зріс на 6,0% до 25,7% всіх податкових надходжень (або 21,4% всіх доходів зведеного бюджету). Вищенаведені дані свідчать про помірну фіскальну роль податку досліджуваного податку. Основними чинниками, які помірно вплинули на надходження ПДФО стали: зростання суми витрат підприємницьких структур на оплату праці; легалізація виплати заробітної плати не нижче від мінімальної, а відтак і тенденції до збільшення доходів низькооплачуваних верств населення; зростання змішаних доходів домогосподарств за рахунок інших доходів. В нашій країні започатковано перерозподіл коштів, що надійшли від ПДФО, які частково зараховуються до державного бюджету, а інша частина до місцевого бюджету (табл. 2.2).

Розрахунки проведені в таблиці 2.2 показують, що надходження ПДФО до державного бюджету за результатами 2019 року становили 109954,0 млн грн, що на 18212,2 млн грн, або в 19,9% більше, ніж у попередньому році та на 64892,0 млн грн чи в 2,4 рази більше чим в 2015 році. В 2019 році до державного бюджету надійшло 39,9% від загальної суми ПДФО, що менше ніж в 2015 році на 5,2%. За період 2015-2019 років зросла питома вага ПДФО у формуванні податкових надходжень до державного бюджету, якщо в 2015 році цей податок формував 11,0% всіх податкових надходжень (або 8,4% всіх доходів державного), то в 2019 році цей показник зріс на 2,7% до 13,7% всіх податкових надходжень (або 11,0% всіх доходів державного бюджету).

Таблиця 2.2

**Динаміка та роль ПДФО у доходах державного бюджету України
за 2015-2019 рр.**

Показники	Роки					2019 р. +, – до 2015 р.
	2015	2016	2017	2018	2019	
Доходи державного бюджету, млн грн	534694,8	616283,2	793441,9	928114,9	998278,9	463584,1
Податкові надходження до державного бюджету, млн грн	409417,5	503879,4	627153,7	753815,6	799776,0	390358,5
ПДФО у державному бюджеті, млн грн	45062,0	59810,5	75033,4	91741,8	109954,0	64892,0
абсолютне відхилення до попереднього року, млн грн	32416,3	14748,5	15222,9	16708,4	18212,2	-14204,1
у % до загальної суми ПДФО	45,1	43,1	40,4	39,9	39,9	-5,2
темпи приросту до попереднього року, %	256,3	32,7	25,5	22,3	19,9	-236,5
ПДФО у доходах державного бюджету, %	8,4	9,7	9,5	9,9	11,0	2,6
ПДФО у податкових надходженнях державного бюджету, %	11,0	11,9	12,0	12,2	13,7	2,7

Джерело: Розраховано за даними Державної казначейської служби [31].

Отже, спостерігаємо значну фіскальну роль ПДФО для державного бюджету.

Показники фіскальної ефективності ПДФО у місцевому бюджеті розраховані в таблиці 2.3.

Розрахунки проведені в таблиці 2.3 показують, що в 2019 році до місцевого бюджету надійшло 60,1% від загальної суми ПДФО, що більше ніж в 2015 році на 5,2%. Надходження ПДФО до місцевого бюджету за результатами 2019 року становили 165504,4 млн грн, що на 27345,6 млн грн, або в 19,8% більше, ніж у попередньому році та на 110583,2 млн грн чи в 3,0 рази більше чим в 2015 році.

**Динамічні зміни та фіскальна ефективність ПДФО
у доходах місцевих бюджетів за 2015-2019 рр.**

Показники	Роки					2019 р. +, – до 2015 р.
	2015	2016	2017	2018	2019	
Доходи місцевого бюджету, млн грн	294460,2	366143,1	502098,3	562421,8	560527,9	266067,7
Податкові надходження до місцевого бюджету, млн грн	98218,4	146902,3	201005,1	232532,9	270545,8	172327,4
ПДФО у місцевому бюджеті, млн грн	54921,2	78971,3	110652,7	138158,8	165504,4	110583,2
у % до загальної суми ПДФО	54,9	56,9	59,6	60,1	60,1	5,2
абсолютне відхилення до попередн. року, млн грн	-7636	24050,1	31681,4	27506,1	27345,6	34981,6
темпи приросту до попереднього року, %	-12,2	43,8	40,1	24,9	19,8	32,0
ПДФО у доходах місцевого бюджету, %	18,7	21,6	22,0	24,6	29,5	10,9
ПДФО у податкових надходженнях місцевого бюджету, %	55,9	53,8	55,0	59,4	61,2	5,3

Джерело: Розраховано за даними Державної казначейської служби [31].

За період 2015-2019 років зросла питома вага ПДФО у формуванні податкових надходжень до місцевого бюджету, якщо в 2015 році цей податок формував 55,9% всіх податкових надходжень (або 18,7% всіх доходів місцевого), то в 2019 році цей показник зріс на 5,3% до 61,2% всіх податкових надходжень (або 29,5% всіх доходів місцевого бюджету). Отже, ПДФО для місцевого бюджету є основним податком.

В таблиці 2.4 наведено склад надходжень до зведеного бюджету від ПДФО за видами доходів платників. Розрахунки проведені в таблиці 2.3 показують, що сума ПДФО та військового збору, яка надійшли до зведеного бюджету в 2019 році рівна 275458,5 млн грн, що більше 2015 року на 175475,3 млн грн чи в 2,8 рази; що більше 2018 року на 45557,9 млн грн чи на 19,8%. Відмітимо, що за 2017-2019 рр. суттєво уповільнилися темпи зростання надходжень від даного податку.

Таблиця 2.4

**Склад і структура податку на доходи фізичних осіб, що надійшов до
зведеного бюджету у період з 2015 по 2019 рр.**

Показники	Роки				
	2015	2016	2017	2018	2019
Податок та збір на доходи ФО, млн грн	99983,2	138781,8	185686,1	229900,6	275458,5
<i>відхилення +, – від попереднього року, млн грн</i>	24780,3	38798,6	46904,3	44214,5	45557,9
<i>темпи росту до попереднього року, %</i>	33,0	38,8	33,8	23,8	19,8
В тому числі					
ПДФО, що сплачується ПА, із доходів платника податку у вигляді ЗП, млн грн	68304,9	97880,9	139735,5	175182,9	209010,1
<i>питома вага податку загальному ПДФО, %</i>	68,3	70,5	75,3	76,2	75,9
<i>відхилення +, – від попереднього року, млн грн</i>	8445,8	29576,0	41854,6	35447,4	33827,2
<i>темпи росту до попереднього року, %</i>	14,1	43,3	42,8	25,4	19,3
ПДФО зі всіх грошових виплат військовослужбовців, що сплачується ПА, млн грн	4663,9	8210,0	9660,9	11678,0	15397,1
<i>питома вага податку загальному ПДФО, %</i>	4,7	5,9	5,2	5,1	5,6
<i>відхилення +, – від попереднього року, млн грн</i>	1357,0	3546,1	1450,9	2017,1	3719,1
<i>темпи росту до попереднього року, %</i>	41,0	76,0	17,7	20,9	31,8
ПДФО, що сплачується ПА, із доходів платника податку інших ніж ЗПа, млн грн	5920,6	9138,4	11491,4	14506,1	16794,5
<i>питома вага податку загальному ПДФО, %</i>	5,9	6,6	6,2	6,3	6,1
<i>відхилення +, – від попереднього року, млн грн</i>	1705,4	3217,8	2353,0	3014,7	2288,4
<i>темпи росту до попереднього року, %</i>	40,5	54,3	25,7	26,2	15,8
ПДФО, що сплачується ФЗ за результатами річного декларування, млн грн	2141,9	2966,4	3587,2	4508,4	6342,2
<i>питома вага податку загальному ПДФО, %</i>	2,1	2,1	1,9	2,0	2,3
<i>відхилення +, – від попереднього року, млн грн</i>	244,1	824,5	620,8	921,2	1833,8
<i>темпи росту до попереднього року, %</i>	12,9	38,5	20,9	25,7	40,7
ПДФО з доходу у вигляді процентів, млн грн	8218,0	7611,2	6015,9	5280,5	5487,6
<i>питома вага податку загальному ПДФО, %</i>	8,2	5,5	3,2	2,3	2,0
<i>відхилення +, – від попереднього року, млн грн</i>	6092,0	-606,8	-1595,3	-735,4	207,1
<i>темпи росту до попереднього року, %</i>	286,5	-7,4	-21,0	-12,2	3,9
ПДФО, віднесений до інших категорій доходів, млн грн	1579,9	1517,7	128,2	21,3	1,5
<i>питома вага податку загальному ПДФО, %</i>	1,6	1,1	0,1	0,0	0,0
<i>відхилення +, – від попереднього року, млн грн</i>	316,7	-62,2	-1389,5	-106,9	-19,8
<i>темпи росту до попереднього року, %</i>	25,1	-3,9	-91,6	-83,4	-93,0
Військовий збір, млн грн	9154,0	11457,2	15067,0	18723,4	22425,5
<i>питома вага податку загальному ПДФО, %</i>	9,2	8,3	8,1	8,1	8,1
<i>відхилення +, – від попереднього року, млн грн</i>	6619,3	2303,2	3609,8	3656,4	3702,1
<i>темпи росту до попереднього року, %</i>	261,1	25,2	31,5	24,3	19,8

Джерело: розраховано на основі даних Державної казначейської служби України [31].

Оскільки заробітна плата найбільш розповсюджений вид доходу, найбільшу частину розглянутих змін обумовило збільшення надходжень ПДФО сплачених ПА, із доходів платника податку у вигляді ЗП, що пов'язано із

зростанням за досліджуваний період середньої заробітної плати з 3661 грн в 2015 році до 10504 грн в 2019 році. Сума ПДФО від осіб що сплачується ПА, із доходів платника податку у вигляді ЗП в 2019 році рівна 275458,5 млн грн, що більше 2015 року на 140705,2 млн грн чи в 3,1 рази; що більше 2018 року на 33827,2 млн грн чи на 19,3%. Дана категорія ПДФО є основною складовою досліджуваного податку: у 2019 році питома вага цієї категорії податку у загальному ПДФО рівна 75,6%, що більше від 2015 року на 7,6% та менше 2018 року на 0,3%.

Сума грошових надходжень до Зведеного бюджету від ПДФО, що сплачується ПА, із доходів платника податку інших ніж заробітна плата в 2019 році рівна 16794,5 млн грн, що більше 2015 року на 10873,9 млн грн чи в 2,8 рази; що більше 2018 року на 2288,4 млн грн чи на 15,8%. Дана категорія податку у 2019 році є другою за питомою вагою формування загального ПДФО: у 2019 році питома вага даної категорії податку у всьому ПДФО, що надійшов до Зведеного бюджету рівна 6,1%, що більше від 2015 року на 0,2% та менше 2018 року на 0,2%.

Сума ПДФО із всіх грошових виплат, одержаних різними військовослужбовцями, що сплачується ПА, який надійшов до зведеного бюджету в 2019 році рівна 15397,1 млн грн, що більше 2015 року на 10733,2 млн грн чи в 3,3 рази; що більше 2018 року на 3719,1 млн грн чи на 31,8%. Дана категорія податку у 2019 році є третьою за питомою вагою формування загального ПДФО: у 2019 році питома вага даної категорії податку у всьому ПДФО, що надійшов до Зведеного бюджету рівна 5,6%, що більше від 2015 року на 0,9% та більше 2018 року на 0,5%.

Серед інших змін, щодо формування доходів Зведеного бюджету України за рахунок ПДФО слід відмітити незначне зростання від такої категорії ПДФО яка сплачується фізичними особами за результатами річного декларування, та суттєве зменшення податкових надходжень та питомої ваги у структурі надходжень ПДФО із доходу у вигляді процентів.

Висновки до розділу 2

1. Доведено значну фіскальну роль податку на доходи фізичних осіб у всіх ланках бюджетної системи. Надходження від ПДФО є ваговою складовою доходів як державного (в 2019 році 11,0%), так і місцевих бюджетів (в 2019 році 29,5%). Податок є стабільним й фіскально-спроможним джерелом наповнення місцевих бюджетів. Для покращення фіскального ефекту ПДФО в доходах бюджетів різних рівнів необхідно: збільшити прозорість та відкритість справляння ПДФО; підвищити рівень податкового контролю, розробити механізм переходу тіньових доходів громадян до легальних.

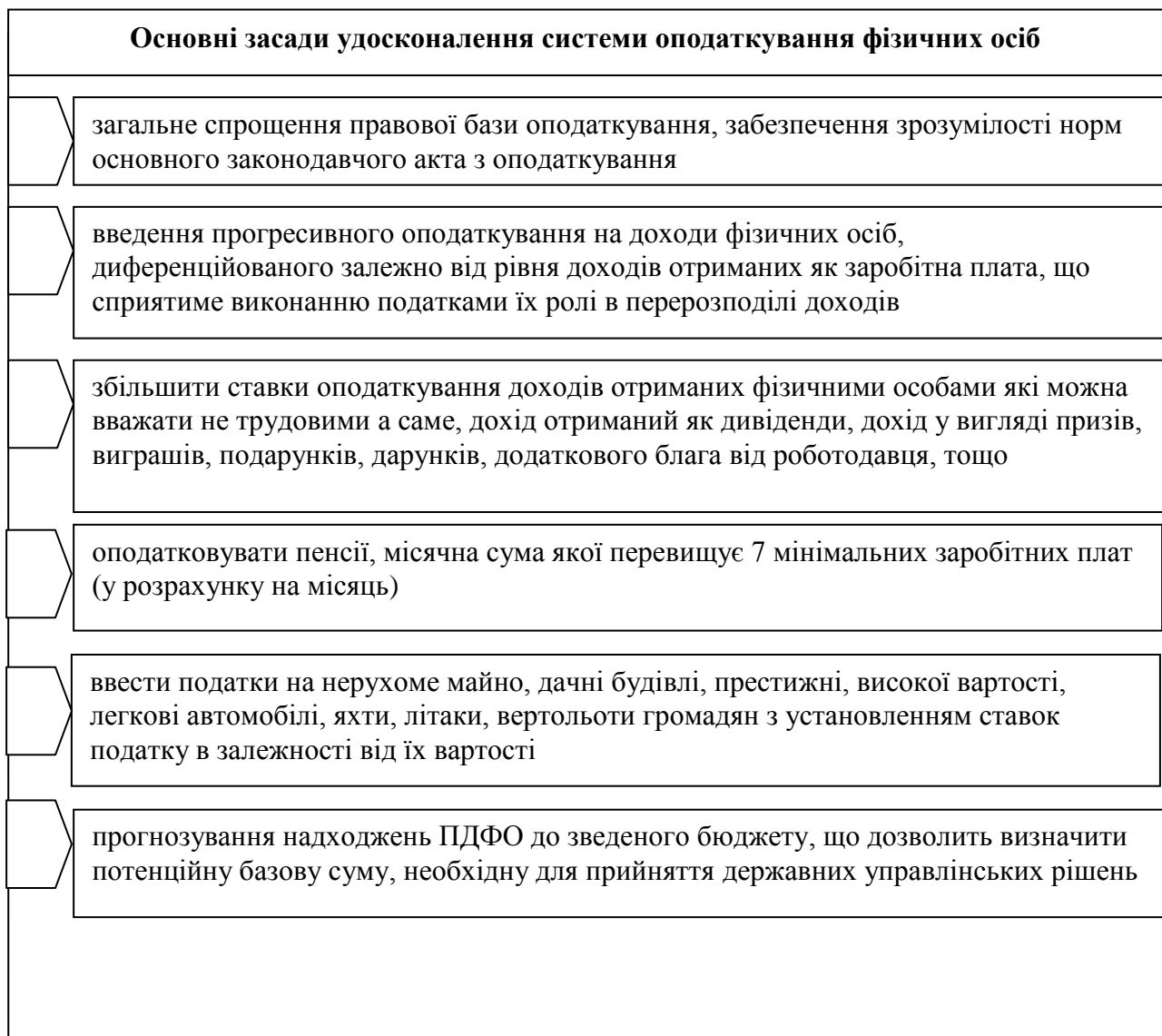
2. Сума податку на доходи фізичних осіб та військового збору, яка надійшли до зведеного бюджету щорічно протягом 2015-2019 років зростала і в 2019 році була рівна 275458,5 млн грн, що більше 2015 року на 175475,3 млн грн чи в 2,8 рази; що більше 2018 року на 45557,9 млн грн чи на 19,8%. Відмітимо, що за 2017-2019 рр. зростання ПДФО в абсолютному відношенні було в діапазоні від 45 до 47 млн грн.

3. Встановлено, що основною складовою податку на доходи фізичних осіб, податок із доходів платника у вигляді заробітної плати, що сплачується податковими агентами: у 2019 році питома вага цього податку рівна 75,6%, що більше від 2015 року на 7,6% та менше 2018 року на 0,3%. Оскільки заробітна плата найбільш розповсюджений вид доходу, який щорічно зростає, то в перспективі слід очікувати зростання надходження ПДФО до Зведеного бюджету.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Дослідивши теоретичні засади оподаткування доходів фізичних осіб та провівши аналіз фіскальної функції досліджуваного податку можна обґрунтувати основні шляхи реформування системи оподаткування. Удосконалення системи оподаткування фізичних осіб України повинно ґрунтуватись на основних засадах показаних на рис. 3.1.

**Рис. 3.1. Основні засади удосконалення системи
оподаткування фізичних осіб**

Джерело: власна розробка.

Для вирішення існуючих наявних проблем у питанні удосконалення оподаткування доходів фізичних осіб є потреба в реалізації низки заходів спрямованих на їх подолання, що показані на рис. 3.2.

Ключові завдання які необхідно врахувати при удосконаленні системи оподаткування фізичних осіб	
	дотримання балансу інтересів усіх учасників правовідносин, регулюючих систему оподаткування доходів фізичних осіб
	встановлення більш справедливої бази оподаткування шляхом зменшення податкового навантаження
	перегляд та удосконалення пільгового механізму
	оптимізація податкових ставок
	посилення податкового контролю та спрощення системи адміністрування оподаткування
	покращення податкової дисципліни та посилення відповідальності платників податків за використання тіньових схем при отриманні доходів та умисної мінімізації податкових зобов'язань
	відповідність прийнятих рішень щодо змін у податковому законодавстві реальному стану соціально-економічного розвитку держави

Рис. 3.2. Постулати удосконалення системи оподаткування фізичних осіб

Джерело: власна розробка.

Впровадження розглянутих заходів сприятиме забезпеченню умов для формування фінансових ресурсів бюджетів всіх рівнів, значному зростанню фіскальної ефективності податку на доходи фізичних осіб при одночасному зменшенню тиску податкового навантаження на платників податків, що забезпечить поліпшення адміністрування податку та відповідатиме зарубіжній практиці оподаткування доходів фізичних осіб.

Прогнозування надходжень ПДФО до зведеного бюджету дозволить визначити потенційну базову суму, необхідну для прийняття державних управлінських рішень, дасть можливість генерувати різні варіанти вірогідного розвитку системи на основі можливих напрямів управління [45].

Щоб обрати метод прогнозування надходження ПДФО до зведеного бюджету розглянемо рис. 3.3.

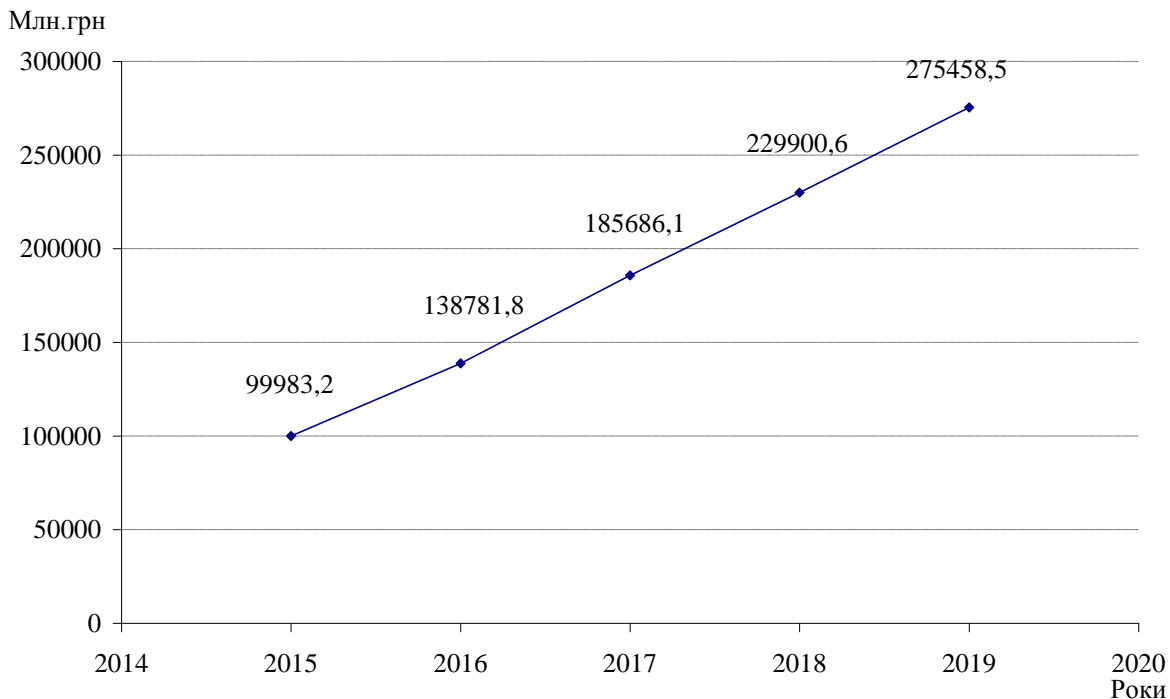

Рис. 3.3. Динаміка надходжень ПДФО до зведеного бюджету за 2015-2019 роки

Джерело: власна розробка.

Даний динамічний ряд показує, що надходження від ПДФО до Зведеного бюджету має вигляд прямої лінії, що дає можливість для прогнозу використати досить простий рівень методології прогнозування застосувавши методику прогнозу за лінійним трендом способом найменших квадратів.

Розрахунки прогнозних сум надходжень загального ПДФО до Зведеного бюджету проведено в програмі «Microsoft Excel», а результати прогнозу відображено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Результати прогнозу надходжень ПДФО до Зведеного бюджет за лінійним трендом способом найменших квадратів

Роки	Сума податку, млн грн	Рівняння регресії	t	Вирівняне значення, млн грн
2015	99983,2	$Y_t=53341,22+44206,94t$	1	97548,2
2016	138781,8		2	141755,1
2017	185686,1		3	185962,0
2018	229900,6		4	230169,0
2019	275458,5		5	274375,9
2020 (прогноз)	-		6	318582,9

Джерело: розраховано на даних Державної казначейської служби України [31].

Оскільки, податок на доходи фізичних осіб є повноцінним та невід’ємним наповнювачем бюджету, спрогнозуємо (табл. 2) найбільш вагомні елементи, якими є податок та збір, що сплачується платниками через податкових агентів (роботодавців), із доходів у вигляді заробітної плати.

Враховуючи що звітність із оподаткування доходів, а саме податковий розрахунок форми 1-ДФ включає і військовий збір але, як окремий платіж (збір) необхідно враховувати і визначені надходження від збору.

Як показують результати прогнозування, обчислений коефіцієнт регресії $a_1= 44206,94$ свідчить, що в середньому надходження податку на доходи фізичних осіб, що стягується із трудових доходів до зведеного бюджету щорічно зростали на 44206,94 млн грн. Даний ріст податку можна аргументувати ростом доходів громадян завдяки росту мінімальної заробітної плати.

Оскільки, дослідження формують висновок за результатами прогнозу що сума податку на доходи, яка буде отримана зведеним бюджетом в 2020 році сягатиме 318582,9 млн грн ($53341,22+44206,94 \times 6=318582,9$).

Таблиця 3.2

**Результати прогнозу надходжень ПДФО та військового збору
до зведеного бюджет за лінійним трендом
способом найменших квадратів**

Роки	Сума податку, млн грн	Рівняння регресії	t	Вирівняне значення, млн грн
1	2	3	4	5
ПДФО, що сплачується податковими агентами, із доходів платника податку у вигляді заробітної плати				
2015	68304,9	$Y_t=30409,14+35871,24t$	1	66280,4
2016	97880,9		2	102151,6
2017	139735,5		3	138022,9
2018	175182,9		4	173894,1
2019	209010,1		5	209765,3
2020 (прогноз)	-		6	245636,6
Військовий збір				
2015	9154	$Y_t=5222,66+3380,92t$	1	8603,6
2016	11457,2		2	11984,5
2017	15067		3	15365,4
2018	18723,4		4	18746,3
2019	22425,5		5	22127,3
2020 (прогноз)	-		6	25508,2

Джерело: розраховано на даних Державної казначейської служби України [31].

Отже, результати прогнозування надходження ПДФО до зведеного бюджету можуть бути використані в державній управлінській діяльності, щоб здійснити планування доходів і видатків Зведеного бюджету. Маємо підставу, щоб зробити висновок, що проведені прогнози мають необхідний рівень точності, незважаючи на відсутність врахування соціально-економічної ситуації в Україні.

Висновки до розділу 3

1. Впровадження розглянутих заходів сприятиме забезпеченню умов для формування фінансових ресурсів зведеного бюджету та місцевих бюджетів всіх

рівнів, значному зростанню фіскальної ефективності податку на доходи фізичних осіб при одночасному зменшенню тиску податкового навантаження на платників податків, що забезпечить поліпшення адміністрування податків та відповідатиме закорубіжній практиці оподаткування.

2. Доведено що результати прогнозування надходження ПДФО до зведеного бюджету можуть бути використані в державній управлінській діяльності, з метою планування доходів і видатків зведеного бюджету. Проведені прогнози мають необхідний рівень точності, незважаючи на відсутність врахування соціально-економічної ситуації в Україні.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дає підставу зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що податок на доходи фізичних осіб – це загальнодержавний податок, об'єктом оподаткування якого є різні джерела доходів фізичних осіб отриманих в Україні. Даний податок є обов'язковим, безумовним платежем до державного та місцевого бюджетів України, що формує значну частину цих бюджетів.

2. Доведено що податок на доходи фізичних осіб виступає суттєвим важелем в економічній системі управління загальнодержавного масштабу за допомогою якого держава має можливість ефективно вирішити проблеми як фіскального характеру, так і проблеми регулятивної спрямованості і все це з урахуванням відносно невеликого періоду застосування даного виду податку на практиці.

3. Встановлено що недоліком сучасної системи оподаткування доходів фізичних осіб є найбільша у світі кількість особливостей оподаткування, що ускладнює прозорість податку на доходи, його нарахування та сплату, як платниками так і податковими агентами. Тому виникає нагальна потреба переглянути систему оподаткування доходів фізичних осіб щодо адміністрування податку із доходів від різних джерел і залишити оптимальну кількість, щоб досягти простоти оподаткування, що відповідає міжнародним стандартам. Аналіз та оцінка складу та структури надходжень до зведеного бюджету від податку і збору на доходи фізичних осіб дозволить встановити суттєвість надходжень від окремих платників податку.

4. Визначено фіскальну роль податку на доходи фізичних осіб у всіх ланках бюджетної системи. Надходження від ПДФО є вагомим складовою доходів як державного (в 2019 році 11,0%), так і місцевих бюджетів (в 2019 році 29,5%). ПДФО є стабільним й спроможним джерелом місцевих бюджетів. Для покращення фіскального ефекту ПДФО необхідно: збільшити прозорість та

відкритість справляння ПДФО; підвищити рівень податкового контролю, розробити механізм переходу тіньових доходів громадян до легальних.

5. Сума податку на доходи фізичних осіб який формував доходи зведеного бюджету щорічно протягом 2015-2019 років зростала. У 2019 році сума податку була рівна 275458,5 млн грн, що більше 2015 року на 175475,3 млн грн чи в 2,8 рази та більше 2018 року на 45557,9 млн грн, чи на 19,8%. Зростання ПДФО в абсолютному відношенні було в діапазоні від 45 до 47 млн грн.

6. Встановлено, що основною складовою податку на доходи фізичних осіб, виступає податок із доходів у вигляді заробітної плати, що сплачується податковими агентами. У 2019 році питома вага цього податку рівна 75,6%, що більше від 2015 року на 7,6% та менше 2018 року на 0,3%. Оскільки заробітна плата найбільш розповсюджений вид доходу, який щорічно зростає, то в перспективі слід очікувати зростання надходження ПДФО до зведеного бюджету.

7. Встановлено, що впровадження розглянутих заходів сприятиме забезпеченню умов для формування фінансових ресурсів бюджетів всіх рівнів, значному зростанню фіскальної ефективності податку на доходи фізичних осіб при одночасному зменшенню тиску податкового навантаження на платників податків, що забезпечить поліпшення адміністрування податків та відповідатиме зарубіжній практиці оподаткування.

8. Результати прогнозування надходження ПДФО до зведеного бюджету можуть бути використані в державній управлінській діяльності, щоб здійснити планування доходів і видатків зведеного бюджету. Прогнози мають необхідний рівень точності, незважаючи на відсутність врахування соціально-економічної ситуації в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барабаш Л.В. Критерії розробки ефективної моделі механізму оподаткування доходів фізичних осіб. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2015. Вип. 87(2). С. 35-44
2. Баранник Л.Б., Соломка Я.А. Аналіз фіскальної ефективності стягнення податку на доходи фізичних осіб в Україні. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2017. № 4. С. 113-123.
3. Березовська С.В. Сутність та елементи податку на доходи фізичних осіб з заробітної плати в деяких країнах світу: досвід для України. *Держава та регіони*. 2019. №2. С. 50-55.
4. Березовська С.В. Трансформація та сутність оподаткування заробітної плати податком на доходи фізичних осіб. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2018. Вип. 32. С. 18-22.
5. Божанова О.В., Петрова Л.В. Реформування податку з доходу фізичних осіб: сучасний стан та перспективи. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2020. №2. 65-74.
6. Бобрівець В.В. Податкова знижка з податку на доходи фізичних осіб напрями удосконалення пільги для активізації благодійності в Україні. *Економічний простір*. 2018. № 130. С. 98-110.
7. Вантух Т.З. Оптимізація механізму оподаткування доходів з депозитів фізичних осіб. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2014. Вип. 40. С. 65-75.
8. Верига Ю.А., Прохар Н.В. Проблемні аспекти та напрями оптимізації оподаткування доходів фізичних осіб в умовах децентралізації влади. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*. 2017. № 4. С. 94-99.

9. Витюк В.О. Комплексна реформа ПДФО в контексті запровадження накопичувальної пенсійної системи. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Економіка*. 2019. № 15. С. 91-98.
10. Власюк Н.І., Чуй І.Р. Необхідність зміцнення фіскально-регулюючих засад оподаткування доходів фізичних осіб в Україні. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2018. Вип. 56. С. 139-144.
11. Гайдай В. І. Механізми державного регулювання ПДФО в умовах децентралізації влади в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 17. С. 69-74.
12. Городецька Т.Е., Корнівська В.О., Миколаєнко Г.Р. Системи оподаткування доходів фізичних осіб у зарубіжних країнах. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 4(2). С. 44-48.
13. Дутова Н.В., Лесік Є. С. Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні: проблеми та вдосконалення на базі досвіду зарубіжних країн. *Економіка і організація управління*. 2019. №1. С. 43-52.
14. Дуб А.Р. Трансформація адміністрування податку з доходів фізичних осіб: світовий досвід і можливості для України. *Фінанси України*. 2018. № 5. С. 80-93.
15. Коба О.В., Горбенко Я.О. Оподаткування доходів фізичних осіб: закордонний та вітчизняний досвід. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Випуск 22. с. 931-935.
16. Козоріз Л., Мазярчук В. Оцінка прогнозу надходжень податку на доходи фізичних осіб на 2019-2021 рр. URL: <https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2015/11/evaluation-of-revenue-forecasting-of-personal-income-tax-for-2019-2021.pdf> (дата звернення: 20.11 2020).
17. Коробкіна Н.Г. Теоретичні засади визначення оптимальної шкали оподаткування доходів фізичних осіб. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2015. № 1. С. 80-88.

18. Костяна О.В. Реалізація принципу соціальної справедливості при оподаткуванні доходів фізичних осіб в Україні. *Бізнес Інформ*. 2019. № 4. С. 335-341.
19. Кривцов О.О. Зарубіжний досвід оподаткування доходів фізичних осіб. *Наукові праці НДФІ*. 2010. Вип. 3. С. 18-28.
20. Левицька С.О., Стець Н.В. Соціальний аспект системи оподаткування доходів фізичних осіб: світовий та вітчизняний досвід. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2015. Вип. 1. С. 235-244.
21. Лубковський С.А. Модель гармонізації податкового перерозподілу доходів фізичних осіб. *Економіка та держава*. 2018. № 3. С. 88-99.
22. Лютий І.О., Іванюк В.Е. Оподаткування доходів фізичних осіб та місцеві фінанси: суперечності й перспективи їх розв'язання. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2018. Вип. 1. С. 53-60.
23. Максимова Н.О. Особливості встановлення ставок податку при оподаткуванні доходів фізичних осіб. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2013. Вип. 9(1). С. 28-33.
24. Мартинець І.Г. Фіскальна ефективність податку на доходи фізичних осіб в системі прямого оподаткування України. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2015. № 2. С. 114-124.
25. Мартинюк Г.П., Шевчук І.В. Парадигма оподаткування доходів фізичних осіб. *Наукові горизонти*. 2019. № 4. С. 44-49.
26. Мартинюк Г.П. Теоретичні аспекти системи оподаткування доходів фізичних осіб. *Бізнес Інформ*. 2019. № 2. С. 396-401.
27. Матросова Л.М., Охрімчук Я.Є. Фіскальна ефективність податку на доходи фізичних осіб в системі прямого оподаткування України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 6. С. 38-41.

28. Небильцова В.М., Остапенко Н.В. Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні в порівнянні з світовим досвідом. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2012. № 44. С. 196-203.
29. Носова Є. А. Реформування оподаткування доходів фізичних осіб в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Економіка. 2016. Вип. 1. С. 18-25.
30. Осадчук С. Оподаткування доходів фізичних осіб: аналіз та тенденції. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2017. Вип. 20. С. 122-130.
31. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu> (дата звернення: 20.11.2020).
32. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI (редакція від 28.11.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 20.11.2020).
33. Поліщук В.С. Порядок оподаткування окремих видів доходів фізичних осіб. *Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету*. 2013. Вип. 21. С. 152-157.
34. Радова О.В., Ілюхіна Н.П. Проблемні аспекти оподаткування доходів фізичних осіб та їх вплив на формування фінансових ресурсів. *Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки*. 2017. № 4. С. 281-287.
35. Слепцова Н.В., Кочура Л.В. Зарубіжний досвід оподаткування доходів фізичних осіб та реалії адміністрування ПДФО в Україні. *Економіка та держава*. 2019. № 4. С. 82-85.
36. Соломка Я.А. Оподаткування доходів фізичних осіб: зарубіжна практика. *Економічний вісник університету*. 2020. Вип. 46. С. 153-160.
37. Стретович О.Л. Прогнозування ПДФО в податкових доходах зведеного бюджету України. IV Всеукраїнська студентська науково-практична Інтернет-конференція «Перспективи розвитку управлінських систем в соціальній та економічній сферах України: теорія та практика» (24 листопада

2020 р., Київ). URL: <http://science.lpnu.ua/conferences> (дата звернення: 28.11.2020).

38. Стретович О.Л. Склад та структура надходжень до зведеного бюджету від податку і збору на доходи фізичних осіб. Студентські науково-практична конференція «Студентські наукові читання: 2020» (20 листопада 2020р., Поліський університет).

39. Стретович О.Л. Фіскальна ефективність системи оподаткування доходів фізичних осіб. Студентська науково-практична конференція «Фінансове забезпечення економіки» (2 червня 2020 р., ЖНАЕУ). URL: <http://znau.edu.ua/m-nauka/naukovi-konferentsiji/konferentsiji-zhnaeu> (дата звернення: 28.11.2020).

40. Стригуль Л.С., Зозуля В.М. Дослідження сучасного стану функціонування системи оподаткування доходів фізичних осіб. Вісник Національного технічного університету "ХПІ". 2014. № 64. С. 73-76.

41. Тучак Т.В. Соціалізація оподаткування доходів фізичних осіб: зарубіжний досвід та вітчизняна практика. *Modern economics*. 2019. № 17. С. 226-231.

42. Тютюник І.В. Методичний інструментарій оцінювання обсягу податкових розривів за ПДФО. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2019. № 5. С. 217-221.

43. Узун-Куртогло В.В., Долженко І.І. Фіскальна ефективність оподаткування доходів фізичних осіб. *Молодий вчений*. 2019. № 10(2). С. 743-748.

44. Устинова І.П. Окремі теоретичні питання здійснення оподаткування доходів фізичних осіб. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2014. Випуск 25. с.166-171.

45. Фещенко Л.В., Рибалка І.М. Вдосконалення організації планування і прогнозування доходів місцевих бюджетів. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. Вип. 41. С. 63-67.

46. Ярема Я.Р., Білозір В.І. Сучасний стан оподаткування доходів фізичних осіб в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 47(2). С. 127-132.